კვირა, 5 ოქტომბერი 1914 წ.

ფასი 5 კაპ.

მათრახი

იუმორისტ. ჟურნალი

№ 28

გამოვა დრო-გამოშვებით. წერილები და ფული გამოიგზავნება:
Тифлисъ, Типографія Шрома, Теофилу Болквадзе.

6477

ომის ამბები

გერმანია და ოსმალეთი

გერმანელები.

წამოდით ჩვენთან ოსმალებო!
დავიწყოთ ომი;
შევმუსროთ მტერი,
გავახაროთ კეთილის მდომი.

ოსმალები.

რა გინდათ ჩვენგან ვერაგებო,
გაგვიშვი ხელი!
ალლაჰმა მოსპოს თქვენი გვარი,
თქვენი სახელი.

სახელობის
ბიბლიოთეკა-მუზეუმი
Библиотека-Музей
имени
Акад. И. Гриш...
Академия наук

ბერმანია და ოსმალეთი.

(მაწურ-მოწურს):

გერმანიამ უთხრა თათარს:
ყური მიგდე ალიაო!
ჩემი აგრე დასუსტება
ყველა შენი ბრალიაო.
სურსათით გამოგიტენე
ბელელი და ნალიაო,
საომარი იარაღიც
მოგეცი დიდ-ძალიაო.
ორი გემი გიწყალობე
(ორივე ახალიაო),
რომელსაც რომ მაგ მხარეში
აღარც კი ჰყავს ცალიაო!
როცა წელი გაიმაგრე
და მოგეცა ძალიაო,
ეხლა ომი აღარ გინდა
სამასხაროთ გცალიაო?!
შენი სისხლი—ჯოჯოხეთის
ტარტაროზმა დალიაო,
გასაჭირში რომ არ მშველი
განა სამართალიაო?!.

—

ოსმალეთმა უპასუხა:
მეგობარო ვილგემოვო!
მეშინია—ვაი თუ რომ
ვასაჭირი ვიგემოვო.
შენ ქონებით მდიდარი ხარ
მხედრობაც გყავს ქებულიო,
მე კი მუდამ მშიერი და
მუდამ დამარცხებულიო.
აღარ მინდა კიდევ გავხდე
დიდი მსხვერპლის მნახველიო,
ჯარი ჩემი დაიხოცოს
და შენ დაგრჩეს სახელიო?!
არა, მაგას ვერ ვიკისრებთ
სურვილით და ნებითაო.
(მე ხომ შენებრ არ ვამაყობ
დიდი ზარბაზნებითაო?!)
თუმცა ძალზე მდიდარი ვარ
შენი აფიცრებითაო,
მათი კანონ-წესებითა
და მათი დავთრებითაო,
მაგრამ ომში საბრძოლველათ
საჭიროა სალდათიო,
(სხვისი რჩევით არ დავდივართ
ჩვენ ისე გვაქვს ადათიო).
თუ რომ მაინც გამოგვიყვანთ
ძალათ საბრძოლველათაო,
მაინც ისე დავმარცხდებით
როგორც მუდამ ძველათაო.
ჩვენი ჯარი რუსის ჯართან
გაიმარჯვებს ძნელათაო.
(მხოლოთ ისე გამოვდგებით
საზღვრის დასაცველათაო).

ოხუნჯი.

მკითხველებს.

დღევანდელმა ომმა მთელი ქვეყნიერობა ააფორიაქა და სხვათა შორის ჩვენს ჟურნალზედაც მოახდინა თავისი გავლენა: თანამშრომლები და მკითხველები ბრძოლის ველზე წავიდნენ, გამომცემელს ქანქარი შემოელია, რედაქტორი შიშისაგან დამუნჯდა, ქალალდ-მელანი გაძვირდა და ვაი-ვაგლახით რაც დავბეჭდეთ ბოლო ხანებში—ის კიდენ ჩვენმა აგენტებმა მიითვისეს, ანგარიშს აღარ ასწორებენ—ომიაო. დასწყევლოს ღმერთმა, ეს რა ხანა დაგვიდგა. თავდაღმა დასაკიდია ვილჰგემია თუ ვილაც მგელია, რომ ასე აურია ქვეყნიერობას თავი და ბოლო. ჩვენ გვეგონა (და სხვებიც ასე ჰფიქრობდა) ეს საშინელი სისხლის ღვრა მალე გათავდებოდა და ჩვენს ჟურნალსაც დაუდგებოდა თავისი სიცილის ხანა, მაგრამ მოვსტყუვდით და როგორც სჩანს ომს ბოლო არ უჩანს ამიტომ გადავსწყვიდეთ—დრო-გამოშვებით მაინც გამოვეხმაუროთ ჩვენს მკითხველებს და თანამშრომლებსაც მოუწოდოთ ჩვენსკენ. დეე გაიგონ მტრებმა—ჩვენც ბრძოლის ველზედ ვართ გამოსული და იარაღიც ხელში გვიჭირავს.

მათრახოსანი.

ღამეა, ბნელა...

მზე ჩაიწურა, დაღამდა, ბნელა,
ცა ოთხივ-კუთხივ გრგვინავს—გრიალებს
ლომი ლომს ეცა, არწივი არწივს—
შავი ყორანი ლეშს დასტრიალებს!

—

ღამეა, ბნელა, ძმა ძმას ვერა სცნობს
და ამ სიბნელით სარგებლობს მტერი,
მშობელი მიწა იძვრის—ირყევა,
დაკოდილ მებრძოლს მიხდია ფერი.

—

ღამეა, ბნელა, მთელი სამყარო
წყვდიას კალთებ ქვეშ მოუმწყვდევია,
დედა დაეძებს შვილს, რომლის აღზრდას
დღითა და ღამით გადალევია.

—

დაეძებს, მაგრამ სად ნახავს, ბნელა.
გაისმის კვნესა, ირგვლივ ყველგანა...
მთვარეც კაშკაშავ გამოჩნდი მალე,
განსაცდელისგან იხსენ ქვეყანა!..

ვ. აბრამიძე.

გუშინ და დღეს.

გუშინ ბუნება ჰყვავოდა,
ყველგან სიმშვიდე სუფევდა:
მთით მოლიკლიკე ნაკადულს
მდელო ლურჯ ზეწარს უგებდა.
ამწვანებული კორდ-სერი
სიოს სისინით სტკბებოდა
და ვარდი ბაგე წითელი
ბულბულის ეშხით თვრებოდა.
ვაზი ყლორტ შამოქდობილი
სიყვარულს დამონებოდა;
სააგარაკოთ გასული
ტოლი ტოლს ჩაჰკონებოდა...
ყველა ხაროობდა, სტკბებოდა,
ბუნების ეშხით თვრებოდა;
არავინ გრძნობდა თუ ხვალე
შავი დღე ეთენდებოდა...

—

დღეს შეიცვალა ყოველი,
ელვა გამოკრთა ცაზედა;
გაისმა ქექა-ქუხილი
გულის შემზარავ ხმაზედა.
სისხლი ჩქეფს ბრძოლის ველზედა.
ჰაერში ტყვია ზუზუნებს
და სოფლად—ობლად შიენილი
ღმწეოდ მოსთქვამს, წუწუნებს.
რამ შეარყია სიმშვიდე,
რისთვის, რა მოხდა ნეტავი?

. . . . . .

. . . . . .

გუშინ ბუნება ჰყვავოდა,
სიოს სისინით სტკბებოდა;
ვინ იფიქრებდა დღეს იგი
თუ სისხლით დაითვრებოდა!?

გ. ლადოშვილი.

ომის ამბები

გერმანიის ტეხნიკა.—ბრძოლის ვითარება.—ოსმალეთის შიში.

გერმანიის მთავრობას დღე და ღამ არ სძინებია და თვისი განვითარებული ტეხნიკით სულ ხალხის სამუსრავ იარაღების მზადებაში ყოფილა. მას ბევრი ისეთი საომარი იარაღი აღმოაჩნდა რაც სხვა სახელმწიფოებს სიზმრადაც არ დასიზმრებია დღემდე. მაგალითად გერმანელებმა გამოიტანეს ბრძოლის ველზე 42 სანტიმეტრიანი ზარბაზანი. ეს ზარბაზანი ოთხ ნაწილად იშლება და ისე გადააქვთ რომელიმე მაგარი ციხის ასაღებათ, სროლილობს ნიშანში 60 ფუთიან ყუმბარას 28 ვერსზე და რა სიმაგრესაც მოხვდება მტვრად აქცეს. ამას გარდა გერმანელებს ჰქონიათ ჯავშნიანი ტყვიის მფრქველი ავტომობილი, რომელსაც იერიშების დროს გაუშვებენ ხოლმე მოწინააღმდეგეთა ჯარში გზის ასარეკად, მას ვერ აჩერებს ვერავითარი ძალა და მუსრს ავლებს ადამიანს. აგრეთვე აქვთ ერთნაირი მანქანა, რომლის საშვალებით მტრის ბანაკს სულ ერთიანად აბნელებენ ბოლით და თითონ კი სარგებლობენ ამ შემოხვევით. მათვე ჰქონიათ ერთნაირი რეზინა ფეხზე წამოსაცმელათ მდინარეში გასვლის დროს, რომლის საშვალებით ჯარისკაცი მუხლ ზემოთ არ ჩადის წყალში და ამ რიგად თოფის სროლას არც კი შესწყვეტს ისე გადის მდინარის ნაპირზე. აქვთ ისეთი მანქანებიც, რომლის წყალობით თხრიან ორმოებს და სწრაფად აკეთებენ ბარიკადებს ჯარის სხვა-და-სხვა ადგილას გასამაგრებლად. რასაკვირველია ასეთი საიდუმლო იარაღების წყალობით ვილჰგელმს გული საგულეს ჰქონია როდესაც ომს იწყებდა და გასაკვირიც არის აქნობამდე როგორ იყო მშვიდათ გაჩერებული.

* * *

მან რაკი იპოვნა მიზეზი ომის დაწყებისა, სწრაფად, სულ სამ დღეში გამოიყვანა თავისი ლაშქარი და შეესია ბელგიასა და საფრანგეთს. ეს უკანასკნელები ვერ იყვენ სრულათ მომზადებული საომრად, რის გამო დამარცხდენ. გერმანელებმა გადალახეს ბელგია, გადავიდენ საფრანგეთში და თითქმის სატახტო ქალაქ ბარიზს მიუახლოვდენ, მაგრამ ამ დროს ფრანგებმა მოიკრიბეს ძალ-ღონე, მათ მიეშველა ინგლისისა და ბელგიის ჯარი და სასტიკი იერიში მიიტანეს გერმანელებზე, რომლებსაც უკან დაახევინეს, თითქმის საზღვრებამდე მიდენეს, მაგრამ იმას იქით კი ძრაც ვერ უყვეს ისე სასტიკად აქვთ გამაგრებული ნაპირები. პირ-იქით გერმანელებმა ამ ბოლო დროს აიღეს თვისი მძიმე არტილერიის წყალობით ბელგიის უკანასკნელი, მეტად საშინლად გამაგრებული ქალაქი ანტვერპენი, საფრანგეთისაკენ მიიწევენ და ბარიზს ემუქრებიან.

გერმანიამ თავისი სწრაფი მატარებლელის წყალობით რუსეთის საზღვრებზედაც მოაზღვავა ურიცხვი ჯარი. თავის ტერიტორიაზე კენიგსბერგთან გადასულ რუსის ორ კორპუსს თავს დაესხა და

ვაანადგურა, ხოლო როდესაც რუსეთის ტერიტორიაზე გადავიდა, რუსებმა მძლავრათ შემოუტიეს და უკან დაახევინეს, მაგრამ ჯერ-ჯერობით გერმანიას თავისი ტერიტორია მაინც შერჩენილი აქვს თუ მხედველობაში არ მივიღებთ იაპონიის მიერ წართმეულ კუნძულებს.

სამაგიეროთ მისი მოკავშირე ავსტრია სასტიკად დაამარცხა რუსებმა, ბევრი ქალაქები და სოფლები წაართვეს, ბევრი ტყვედ შეიპყრეს და სურსათ-იარაღი იგდეს ხელთ.

ბოლო ხანებში გერმანიამ ავსტრიასაც მიაშველა თავისი ჯარი რომლებმაც მკაცრად გაამაგრეს ომმავალი ბრძოლის ასპარეზი—კრაკოვი, თითქმის 20 კორპუსს მოუყარეს თავი ამ ადგილას და სიფრხილით მიიწევენ რუსის ჯარისაკენ.

გერმანიამ ერთბაშად გამოიყვანა თითქმის 4 მილიონამდე ჯარი და ერთ-და იმავე დროს ეომება: ერთის მხრით—საფრანგეთ-ინგლის-ბელგიას, მეორე მხრით—რუსეთს, მესამე მხრით იაპონიას და მიუხედავათ ამ ძლიერ სახელმწიფოებთან სასტიკი შეტაკებებისა ის ოსმალეთსაც უგზავნის: საომარ იარაღს, ჯარს, აფიცრებს, სურსათს და თავის საუკეთესო გემებსაც, რომ ამით ოსმალეთს მისცეს საშვალება ომის დაწყებისა და მით რუსეთის ძალა შეასუსტოს.

* * *

ოსმალეთში თითქმის ომის დაწყებისათანავე შეუდგა მობილიზაციას, ყოველ დღე ემზადება საომრათ, ჯარი გამოყვანილი ჰყავს საზღვრებზე და ფლოტი გამზადებული სდგას შავს ზღვაში, მაგრამ ომს მაინც ვერ იწყებს და ყოყმანობს. ამის მიზეზი ის არის, რომ ოსმალეთი მეტად გულგატეხილია მრავალხელ დამარცხებით და არა აქვთ იმედი ბრძოლის მოგებისა, თუმცა მათ გერმანია ყოველგვარ გარანტიას აძლევს, მაინც ‘შიშობენ და უცდიან რა ბედი ეწვევა გერმანიას ბრძოლის ველზე. ოსმალეთის ჯარში აფიცრები გერმანელები არიან და ფლოტი სულ გერმანელების ხელშია. გერმანია რომ დამარცხდეს, ადვილი შესაძლებელია ოსმალეთში გაბატონებულ გერმანელებმა არ შეარჩინოს ოსმალეთს თავლითობა, თითონ დაუწყონ ომი და თავის ნაჩუქარ გემებით „ბრესლაუ“-„გებენით“ უმბარები დაუშინონ სტამბოლს.

ვნახოთ რას გვიქადის მომავალი.

თ. ბ.

ბრძოლის ველზე...

ცა მოციმციმე განთიადისთვის,—
მზის ამოსვლისთვის იწმინდებოდა;
ველოდებოდი... მრწამდა... მეგონა
დღე ღამის მზგავსი გათენდებოდა;

მაგრამ ძოვსტყუვდი... შურის ძიების
სითგანაც გესლი გადმოენთხია
და უგუნრობის მახვილს იარაღს
ვიღაც მხეცურად კიდევ ემთხვია...

ვხედავ განთიადს, იმავე ცასა
შავი ღრუბელი გადართხმევია;
კეთილისათვის ბოროტებასა
სიმშვიდის გრძნობა წაურთმევია;

ვხედავ ღრუბელი, შავი აჩრდილი,
ქვეყანას თავზე წამოსდგომია
და მისი ჩანთქმა, მოულოდნელად,
თვის უნებურად, მოუნდომია;

დამწუხრებულა ძირს დედა-მიწა,
მაღლა ბრქყვიალა თვით მნათი ზეცა;
სრულ საიდუმლოს დაუფარია
მთელი სამყარო, ციმციმა ზეცა...

და ამ შეუცნობ ჟამსა თუ დროსა
ველარ გაუგე რეული გზები;
ერთს-ღა ვკითხულობ: ჩემსა განთიადს
ნეტავი კიდევ, კიდევ შევხვდები!?!

მიხ. ნინოწმინდელი.

გურული სცენა

ჩხუბი.

გამოცხადდა ჩხუბი: გეისმა ევროპიაში ზარბაზნების ბრიგინ-ბრიგინი, შეიქნა ხემწიფეების ასვარია-დასვარია... ქე დავჭირდით ჩვენც, გააკრეს განცხადება: კანცელარიაზე, საყდარზე, კლასზე და ყველგან სადაც კი გეიკრებოდა—გამოით ვინც დედაბრები არ ხართო, ვისაც გული კი გაქვს საგულესო, ვინც არ ხართ კოპლი, თვალ დაფსებული, ყურ დაფსებული, ხელებ და ფეხებ მოჩანჩქვალებული, ვისაც გიჭრის თვალს, გერჩის მუხლი და არ გიქანქალებს ხელი—გამოით ყველამ დაამტკიცეთო თქვენი ბიჭობა და ერთგულებაო...

პაწეი, სულო ცოდვილო, ცოდვა გამჟღავნებული ჯობს, გურულების იმედი მაინცა და მაინც არც კი ქონდენ, თურმე კარგად ჯერ კიდევ ვერ

იცნობდენ გურულებს. მარა ვერ გეგეს თუ არა გურულებმა ჩხუბიაო, ყეი მასო დეიძახეს, ახლა გამოჩდება ჩვენი ბიჭობაო, ახლა დავამტკიცოთ, რომ შინაურთანაც ვიცით ჩხუბი და გარეულთანაც, მარჯვნითაც ვიცით სროლა და მარცხნითაც, შინაურ მტერსაც ვიცნობთ და გარეულსაც, ბევრი ლაპარაკი და ჩიჩინი აღარ დაგვჭირებია, დივემშვიდობეთ ქალ და ბაღანას, დედას და მამას—თუ გვნახავთ ცოცხალს ქე გვნახავთ გულზე ჯვარ-მენდლით ჩარიჩხინებულს და თუ მოვკტით ვიცით არ გიამებიან, მარა რა უყოთ მერე, კაცი ჩხუბში კი არა კერიეს ძირშიც კი კტებაო.

შექნეს ქალებმა ტირილი, ბაღნებმა ზღიპინი მარა ჩვენ ვითამც არც გაგვიგონია, ამოვკიდეთ ორახელაი, შემოვეძახეთ რაშორერაი და ვისაც გვიწევდა თუ არ გვიწევდა ყველაყაი ჩევედით ბათომში კამენდანტთან, მივედით სიმღერით მხიარულათ, არ ელოდა, გუუკვირდა, იამა, გაგვიცინა, მალადეც გურინცკი ნაროდო კვითხა—რადი სტარატსია მოვახსენეთ, გაგვიშვი ვინაა იგი თავ-აგდებული ლემენცი ჩვენს ქვეყანაში რომ არ გვაყენებს, გაგვიშვი შევასკტებით აღდგომის კვერცხსავით, გარეულ მტერთან გიჩვენებ რავაი ბიჭებიც ვართო. . . .

— ხოროშო, ხოროშოო!!. გვითხრეს... ჩვენც მივალთ ახლა და „მშვიდობით მამულო და ვენახო“. უწინ ახალ გაყვანილი სალდათი მღეროდა: „სამ წელიწადს ვერ განახოო“, ახლა დროი და ბორჯი შეიცვალა და იქნებ ჩემო მამულ-დედულო, ჩემო ბაღო ბაღჩავ, ყანავ და ვენახო, ჩემო ქალო და ბაღანავ, ჩემო ნენავ და ბაბავ, მტერო და მოყვარევ, იქნება სულაც ვერ განახო, მარა იცოდეთ ტყულათაი თავს არე კაცს შევაკლავ კარგათ ვიცი, რომ ამ გარეულ ჩხუბს შინაური მშვიდობა მოყობა და საბოლოო გამარჯვება ჩვენი იქნება.

პიტნა.

მითხარ ზენავ.

მითხარ ზენავ, ეს ქვეყანა
რისთვის ეგრე ორპოფია!
ზოგს თავს ადგა ეკალ-ნარი,
ზოგს შუბლს უმკობს ტურფა ია!!.

—

ცა კაშკაშებს, ცა ელვარებს,
მომოსცურავს ვარსკლავთ გუნდი.
ძირს ქვეყანა მწარედ სტირის,
ხელფეხს ადევს მძიმე ხუნდი.
ცა ციმციმებს, ცა ბრწყინვალებს,
დანავარდობს ბადრი მთვარე,
ძირს ქვეყანა კვალად სტირის,
ცრემლით ირწყვის არე-მარე.

ცა ირთვება, სალამს უძღვნის,
მზეს ბრწყინვალეს, მოელვარეს,
ძირს ქვეყანა მარად სტირის
ებარება ცივ სამარეს.

ცას ფერხული, ძირს სამარე.
იქ ზეიმი, აქ წამება,
ქვეყნად გლოვა, კბილთა ღრჭენა,
ზეცას ლხინი, ნეტარება!

—

მითხარ ზენავ, ეს ქვეყანა
რისთვის ეგრე ორპოფია!
ზოგს თავს ადგა ეკალ-ნარი,
ზოგს შუბლს უმკობს ტურფა ია!!.

გოგია.

მე შენი ვარ, შენ ჩემი ხარ.

(კუპლეტები)

სევდისაგან შებყრობილი
მუდამ მოწყენილი ვზივარ,
არც თეატრში, არც ბაღებში
გასართობათ არ დავდივარ!
შენი სახე არ მასვენებს—
გონებიდან გამოვდივარ,
მაგრამ ცხადათ კი ვერ გეტყვი:—
„შენ ჩემი ხარ, მე შენი ვარ“.

—

რათ მინდა რომ ლამაზი ხარ,
მუდამ რომ ჩემს გულში ზიხარ,
რომ ბუნებას ეგრე მკვირცხლი,
მომხიბლავი გაუზდიხარ?!
რომ შენს მიერ დამწვარს გულზე
თუ მალამოთ არ მარგიხარ
და ვერ გეტყვი გაბედულათ:
„მე შენი ვარ, შენ ჩემი ხარ“.

დარდიანიძე.

იორდანას დარდი.

(გურული სცენები)

ვაი რა გვეშველება, ჩვენდა წროულს არც ყანაა, არც ბაღჩა, არც შეშა, არც წკნელი, არც ნდობა და არც ფული; ამას კაბა, იმას პერანგი, ხუცესს დრამა, კანცელარიას რასხოდი, ბაჟები და შტრაფები. ვგნესოდი, მოვსთქვამდი; თურმე მოიცადე ცოტა, ერთი გიბრძანონ—„ნაპლეჩო“ და გასწორდება ყველაფერი.

გევიხედე ჩემი ბატონი შენ ხარ და ვიშოვე ვითომ კვირეს დრო, გევიწოდინე გადავტრიალდი და ამუუშვი საბატონო ხრუნტი.

ქალმა გამოუცხადა ბაღნებს ოენი პოლოჟენია: ფეხი გააჩერეთ არ გააღვიძოთ მამათქვენი თვარა ვაენი ზაკონით გაგასამართლებთო.

— ეი იორდანავ ქვეყანა იქცევა და შენ გძინავს? ამ წუთში წამოხტი ზედო,—შამომაყვირა ნაცვალმა, წამოვხტი გამოვგჯი, მიწა იძრა და სახლი დამემტვრა თავზე მეთქი ვიფიქრე და მივაყვირე ნაცვალს: ბიჭო როშელი ქვეყანა რას ბრანდავს მეთქი. ჩხუბია ძმაო ჩხუბი და კაცებმა უნდა მოკურცხლოთო. ვიფიქრე ნამდვილათ ახალთაობა მეიბრიალა მეთქი და მივვარდი ამბიზა კანცელარიაზე. დედა თურმე რა შუაში რა კიდეში. რაცხა ცხრა მთას იქით შეფხუკუნებულა და ვინცხაიზა კვანტი გუუქნევია. იმას აგი წახმარებია, ამას იგი და ქე არ ამდგარა საერთო ბღღნაი და ამიზა შაგომ იორდავ საიქიოსკენ ბერდენაითო. ვაი ბაბუავ კაცის მოკვლა კიარა და ხუთი წელიწადია ქათმისათვის კისერი არ წამიჭრია მე განიკებულს. სხვისი არა ჩემი ცოლშვილი არ დამიცავს!. აგი უსამართლოებაა, სუდში ვიჩივლებ მეთქი და მოვშპი იქით. დედავ რა გახუმბრებს, სუდიას თურმე რახანია გადუუკაპიწებია, გამოწყობილა კუბოსავით სირმა ფოჩვებით, უუფლიკვინებია ცისნათელასავით ქალი და დუუკავებია საიქიოსაკენ პირი. დედავ მომივიდა გულზე და მივარდი კაპლიზა დოხტურთან, ვაი წავხთი, აგი თურმე თლა გამწარებული ყოფილა და ორი დღეია ფეხ და ფეხ მიძუნძულობს იქით თურმე. მოვტრიალდი და აწკაპული თავადები, დვარიანი, ჩინიანი, ჯვარიანი, ვაჭრები და მე რავიცი ყველაყაი, ჰაიდა ჰა, მირბიან და იძახიან: გუუმარჯოს ომსო. დედავ წამხთარ საქმეზე კარგათ ყოფილა საქმე, აგენი თუ აქანაი არ მრჩება ქალების საარშიყოთ, მომჭარით კისერი, მეც ამინუტში თუ არ ვსცოცხო მეთქი. მოვარდი შინ, მივბზიალდი მოვბზიალდი, დავყარე შინ აფლიკვინებული ქალი, აზინზილებული ბაღნები, მევალებს უჩვენე დამუტული-ეშმარიტი, შეუმცხადიე გოგიას შენი ჯვარის წერა ჰოსლე მეთქი და მუახტი მაშინას ზრუგზე. ჰაიდა ჰა გასწი მაშინავ, გასწი შენი გოგორებით პირდაპირ საიქიოს აგეხრიგინებიო. ჩვენი ცხოვრება კატორღა იყო და ვარესი რა დამემართება, ვაი დედასა აი გაცხელებული ვინცხას ჩავავლებ ლიკიკოში ჩემს სოკოიანს ხელებს, არ მუახმარ ეფისკოპოზის წირვას, ვინ იქნება იგი,—კორჩხლათ თუ დავბრუნდი და თქვენც შახათ დამხთით, მაშვინ შეიტყობთ, თვარა და ჩემი თავი და ფეხები იგენს.

მშვიდობით გურიავ, მშვიდობით.

შხანკოლა.

ლოთის სიმღერა.

არც საბლი მაქვს, არც მამული
ვიარები ტიტლიკანა!
ირგვლივ ცეცხლი რომ მოედოს
და დაიწვას მთლათ ქვეყანა,

—

რა ზარალში ჩავარდები,
რა მაქვს, ან რა მაბადია!
თუ დაიწვა დამეწვება
დაჩინჩული ნაბადია!

—

შემიწირავს გერმანთავის,
თუ ჩვენებს დაწყდებათ გული—
ბანკებში არ დამიტიროონ
ასი მილიონი ფული!

—

დალიე და დამილიე
ჯერ არაყი, მერე ლუდი,
ერთი მამა გიცხონდება
მოიხადე თავზე ქუდი:

—

ვადღეგრძელოთ ძმა-ბიჭები
„სამშობლოსთვის“ სისხლს რომ ღვრიან,
თოფ-ზარბაზნით და ნალმებით
ატეხილ მტრებს შიშს რომ გვრიან!

—

მაგამ მაინც მტკივა გული—
თვის კანში ვერ ეტევიან
და ღვთის გაჩენილ ქვეყანას
აქეთ-იქით ეწევიან!..

—

დღეს შენია, ხვალე ჩემი
სისხლი რაზე უნდა ვღვარო?
დალიე დამალევიე,
გული მეწვის მეგობარო.

—

გული მეწვის, ზოგს გონია:
ქეიფობს და დროს ატარებს!
იციან რამ გამალოთა,
რამ დამცა და რა მამწარებს?

—

არა. და მაშ არ გაქვთ ნება
შესდექით, ნუ გვძრახავ ლოთებს,
ცხოვრების საიდუმლობა
ჩვენც გვაწვალებს, ჩვენც გვაშფოთებს.

—

ასეთ ქეიფს უსურვებ მას,
ვის ხალხისთვის უნდა ავი.

არაყს ბოლმა მოერია
უნდა მივდო სადმე თავი
—
არც სახლი მაქვს, არც მამული,
ვიარები ტიტლიკანა.
დღეს აქა ვარ, ხვალე იქა—
მკბენს, მაწვალებს შავი ხანა!

ვაშა-ბაქურა.

სცენის მოყვარენი

(იხ. „მათრახი“ № 27).

XIV

ვასილი, დიმიტრი, ცრუაძე, ვახტანგი, მაშიკო, კოლია და იასონი.

იასონი. (შემოდის უზომო მთვრალი) კამპანიას გაუმარჯოს. ვასილს გაუმარჯოს (შეხედავს ვახტანგს) ოჰო, მოდნი კავალერს გაუმარჯოს. (დაინახავს კოლიას) ააა, ეს ბალლინჯოების მამასახლისი აქა ყოფილა!

კოლია. (მხრების აწევით) მე თქვენ ნებას არ გაძლევთ, რომ ასე მაგინოთ.

ვახტანგი. (იასონს) მე თქვენ გაგისწორდებით·

იასონი. (ამოიღებს ლევორვერს) იქით დაიკარგენით თქვე ტარაკანებო. (კოლია შიშისგან სტოლქვეშ შევარდება, მაშიკოს და ვახტანგს გული წაუვა, ვასილი მათ აბრუნებს, დიმიტრი იასონს აშოშმინებს, ცრუაძე ფანჯარაში გადახტება) ქონდრის კაცები, წიწილები დამიწყებენ ჭიდაობას; ვის ეჭიდებით ვის? მე.... მე, იცით ვინა ვარ? ლაწირაკებო!...... სულ დაგხვრეტავთ სუყველას. (მღერის) ერი, ერი ერისკენა, ჰეკელჯან, ჩვენ წავიდეთ ფერმისკენ კეკელჯან. (ჩაჯდება სავარძელში და სიმღერაში ეძინება, კოლია ჩუმათ გამოძვრება სტოლქვეშიდან და მიიპარება, მოსურიელებული ვახტანგი და მაშიკოც მიდიან, მათ მისდევს დიმიტრი).

XV

ვასილი და იასონი

ვასილი. ბატონებო, როგორ მოგწონთ ამისთანა ამბავი? რომ ჰკითხოთ ყველა საზოგადო მოღვაწეა! ფუ.. დასწყევლოს ღმერთმა პროვინციაც და იქ გაკეთებული საქმეც! ზოგი როლზე გაგებუტება, ზოგს ქალი უყვარს და ვიღაცას წაეჩხუბება, ზოგი აი ასე დათვრება და ჩასკდება, ასტეხავს აურზაურს ერთი სიტყვით ჩემი მუშაობა წყალის ნაყვაა და ნეტი არაფერი.

XVI

ვასილი, იასონი და პორფილე

პორფილე. (გულისებში) პიესა მევიტანე, მარა ახლა თუ კიდო სლუჩია მოხდა და ვინმე არ იქნა მოსული, მამა ნუ წამწყდება ერთ ვინცხას მოვბრეგვამ და მერე ანასუნი ჩემ საქმეს! (შემოდის სცენაზედ იასონს სძინავს და შეფოთავს ძილში, ვასილი ჩაფიქრებულია) იმე, იმე, რეიქნა აი ხალხი... (პირჯვარს იწერს) დიდება შენ სახელს უფალო' აწი და რავა სლაპიტელი ხომ არავინ დაალევინა ამ ხალხს?! რავა დარბიან აქეთ იქით (ვასილს) პიესა მოვიტანე ბატონო.

ვასილი. დადევი სტოლზედ.

პორფილე. სად წევიდენ, ბატონო, აი ხალხი?

ვასილ. ნუ მკითხავ, ჩემო პორფილე.

პორფილე. რავა, ბატონო სლუჩია მოხდა რამე თუ?

ვასილი. ერთი უბედურობა იყო — კინაღამ კაცი მოჰკლა.

პორფილე. (გაკვირვებული) ვინ ბატონო?!

ვასილი. ვინ და შემოვიდა აი ეგ ვაჟბატონი, (იასონზე) ამოიღო რევოლვერი და კინაღამ მოჰკლა ვახტანგი და კოლია.

პორფილე. ნუ ლაპარაკობ, ბატონო მართალია თუ?

ვასილი. კაცო ერთი უბედურება იყო, ქვეყანამ გაიგო და შენ ვერ გაიგე?!

პორფილე. იმე, გევიგე რა ქვეყნის ტილიფონი კი არ მაკერია ყურზე. სიდან გევიგებდი? მე შენსას ვიყავი და აქანე აი ამბავი მომხდარა. მერე და ვერ მობრიგეთ აი იასონია თუ რაცხა ჰქვია.

იასონი. (ეღვიძება და პორფილეს უკანასკნელი სიტყვები ესმის) ვინ მობრიგონ ბიჭო?

პორფილე. ვინ და შენ, რავა ლუბენატორი ხარ თუ პროკლოვი, რომ ვერაფერი გაგიბედოთ!

იასონი. გაჩუმდი შე ვირო, თვარა ამოგაძრე სული....

პორფილე. ვის ამოაძრობ? რავა, მე ვახტანგი ხომ არა გგონივარ, ან კოლია, ისთე მოგთელო რავაც ნაბადი—ისე იცოცხლოს პორფილემ.

იასონი. ხმა, კრინტი თვარა გაგხვრიტე.

პორფილე. გამხვრიტე რავა სალდაცკი მიშენია ვარ თუ?

ვასილი მოიცა პორფილე, გაჩერდი·

იასონი არ გეიქროფ ხმას?

პორფილე. იმე, იმე, ნუ ხვარხვალოფ, ყმაწვილო, თვარა წააგებ! ჩემში მამაჩემ ზალიკას არ უნახავს ხეირი და რავა შენ გგონია გაგატან რამეს თუ?

იასონი. (წამოიწევს, რევოლვერისკენ წაიღებს ხელს) მაშ არ გაჩუმდები? (უნდა ესროლოს).

პორფილე. (სწრაფათ წაავლებს სკამს ხელს და დაარტყამს იასონს, იასონი წაბარბაცდება და დაეცემა პოლ-

Ə 158
1914

ზე, ვასილ კარეთ [illegible]ლება ეგარიდეი და აწვევს სა-
შველათ დამატრას) არ გაჩერდები! აგიც შენ, შე
ტყუილო პროფეცორო, შენა. (ამ დროს შემოდიხ
ბრისთავი, თან მოსდევს ვახტანგი, მაშიკო, კოლია და
სტრაფიკები).

პრიხთავი. დაიჭირეთ ორივე ეგ ავაზაკები.

პორფილე. Я ничаво, ბატონო, ონ ხოჩიტ
სტრელაიტ, ია უდარილ...

პრისთავი. შეკოკეთ ორივე!

(ფარდა ნელა ეშვება)

გოგია.

გურულის ნაამგოგი.

რაცხას იმისთანას ვიტყვი რომე სიცილით ნა-
კერავზე გაირღვევით ყველა. გამიხდა მამა მძიმე
ავათ, კრუსუნებდა სულ ერთავათ, დაუმტრია რაც-
ხამ ძვალები, გადანაბა თვალები და ჭერში დაიწყო
ცქერა. შევწუხდით შვილები, გადავარდი და მევი-
ყვანე ათასნაირი დოხტურები: წითელი ფერშალი,
ყვითელი დოხტური, ლურჯი დოხტური, შეიქნა
ამბავი; ზოგმა თქვა—თიაქარიაო, ზოგმა—შავი ქა-
რიაო, ზოგმა—ციებააო, ერთმა მკითხა: თუ ატყობ
უფრო რას იტკენსო.—რას, როტავ თუიცი, მე თუ
ვაცოდე შენ რეიზა მოგიყვანდი მეთქი. მოლაპარაკ-
დენ დოხტურები, გამოჩჩეს ყურები. – ყველამ კარ-
ში გაით რიცხა შტუქას ვიზამთო. გივედით გარეთ.
არ გასულა ნახევარი საათი, შეიქნა სახლში ყვირი-
ლი და კიჟინი: მიშველეთო ყვიროდა ბაბაი. გავ-
ხეთქეთ კარები, დუუშინეთ სარები, შევცვინდით
და იმისთანაი შენ პეტრიას იქინეი რომ იყო; მიებენ
ბაბაიზა ფეხებზე ბაწრები, წიწავდენ იქით-აქეთ,
კაცი შუაზე კალამ გიერღვიენ, ერთი ცივ წყალს
უთხრიშინებდა თავზე!.. დივებდღვენით დოხტურებს,
მუურთეთ და მუურთეთ, დუულილავეთ ცხვირ-პი-
რი და გადავრეკეთ ეზოიდან.

ღმერთმა დალახვროს და დაბუჯგუტოს ამფე-
რი დოხტურები.

ბუჯგუტი.

„მათრახი“ ჯერ-ჯერობით გამოვა დრო-გამო-
შვებით. ხელის მოწერა არ მიიღება. ვისაც წინან-
დელი გამოწერილი აქვთ ისინი მიიღებენ ყოველ-
ნომერს. კორესპონდენტებს ვთხოვთ მოგვაწოდონ
სადღეისო მასალები ყოველ კუთხიდან მოკლეთ და-
წერილი. ზოგ-ზოგ აგენტებს ვთხოვთ ანგარიში
გაგვისწორონ.

— რაგორ არის ჩემო მინისტრო ფინანსის საქმე, შეიძლება ჩვენც ჩავერიოთ ომში?
— ძალიან ცუდათ არის დიდებულო, შიმშილით ვიხოცებით.

ნებადართულია სიმხედრო ცენზორისაგან. სტამბა შრომა. რედაქტორ-გამომც. თ. ბოლქვაძე.